

REDAKCIJOS KOLEGIJOS TRIBŪNA

(Nr.107)

Gintaras KAROSAS

„Redkolegijos“ svečias, piliečių asociacijos „Talka kalbai ir tautai“ pirmininkas

Iš Lietuvos žmonės emigruoja. Dažnai priežasčių ieškoma ekonomikoje, suverčiant kaltę žemoms pajamoms. Iš dalies taip, tačiau pagrindinė žmonių bėgimo iš mūsų šalies priežastis, manau, yra nusivylimas politikais. Lietuva prarado prasmę arba žmonės praranda prasmę gyventi Lietuvoje. Kodėl?

Pasitinkame Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį be monumento Vilniuje Vyčiui, Jono Basanavičiaus ar kitų didvyrių įamžinimo. Vyčio ženklą kiekvienas nešiojame savyje nuo pat gimimo, bet drįstame stabdyti ir trukdyti visuomeninei piliečių iniciatyvai jį pastatyti Vilniuje. Vergiška dvasinė kultūros biurokratų būseną trukdo įamžinti sakralius ir telkiančius Tautos simbolius. Arba tai neišmanymas ir neadekvatus supratimas, kad atminties ženklai nėra konceptualus šiuolaikinio meno eksperimentas. Reikalingas ir šiuolaikinis menas, tačiau jam turėtų būti skirtos atskiros erdvės, bet visai netinka istorinė mūsų sostinės Lukiškių aikštė. Eksperimentai jau negrįžtamai sugadino per šimtmečius susiformavusį žmogiško mastelio (žemo aukštingumo) Vilniaus senamiesčio charakterį.

Problema gilesnė. Sprendžiantys politikai ir valdininkai nesuvokia, kad, bandydami menkinti žmonių tautines aspiracijas,

► Būtume vėl nuvilti, jei prie valstybės vairo stotų pilki eurobiurokratai, bankų atstovai, buvę komunistai ar komunistinio jaunimo sąjungos aktyvistai ar neatsparūs kitų šalių interesams mūsų šalyje asmenys

mūsų didvyrius, gražias iniciatyvas, naikina ir pačią Lietuvą. Nesu tikras, ar iki galo įsisąmoninama, kokios Lietuvos vizijos siekiama, kai deklaruojamos kad ir „globalios Lietuvos“ vizijos. Kas yra globali Lietuva? Tai nutautėjusi ir išvalstybinta Lietuva, likęs tik pavadinimas, kur Tautos sąvoka nieko nereiškia. Tai šalis, kuri yra panaši į globalaus verslo valdomą biudžetinę įstaigą. Tiesa, daugeliui mūsų politikų tokia Lietuva labai patraukli - tarsi biudžetiniams Europos Sąjungos padaliniai per superintendentą Lenkiją aiškiai pateikiami nurodymai. Deja, tokie: jokių tautinių simbolių svarbiose erdvėse, nebent neturintys jokio telkiančio poveikio Tautai.

PREZIDENTO BELAUKIANT: PRASMIŲ LIETUVA

Kitos sąjungos centro užduotys dar pragaištingesnės: sulaužyti didžiausias mūsų vertybės - lietuvių kalbos ir rašybos - kanonus, įvedant svetimias raides w, x, q neva „originaliuose“ asmenvardžiuose. Pagalvota ir apie tolesnę eigą. Įvedus „nekaltą ir jokios įtakos kalbai neturintį“ triraideį, likusieji šalies piliečiai, kurie pretenduos į keliasdešimt kitokių nelietuviškos abėcėlės raidžių, bus diskriminuojami, pažeistas jų konstitucinis lygiateisiškumo principas. To ir reikia - Seimas privalės būti teisingas ir galutinai suardyti mūsų valstybės pamatą - lietuvių kalbą.

Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio proga Jums dovana - „globali Lietuva“, kas, kad be kalbos, simbolių, didvyrių ir greičiausiai be daugelio savų gyventojų. To vis tiek negana. Kad Lietuva būtų neintegrali ir pažeidžiama teritoriškai - iš valstybės biudžeto tebeišlaikomas gausiausias pasaulyje lenkiškų mokyklų tinklas šalies pietryčiuose ir dėl tos priežasties lenkinami piliečiai, kurių mokymosi vadovėlių turinio niekas net netikrina. O kam? Panašu, kad patriotų Lietuvai nereikia.

Vyčio skulptūros konkursas, tapęs pasityčiojimu iš gražios mūsų piliečius telkiančios iniciatyvos, yra tik ledkalnio viršūnė. Nesigilinimas į kitų valstybių daromą destruktinį poveikį ir tarnavimo stambiojo kapitalo interesams akordas paimtas nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo 1990-aisiais.

Nuolatinis žmonių turinės atskirties didėjimas yra neadekvacijos ir neteisingos, socialiai nejautrios ekonominės politikos išdava. Liūdna, kad dauguma mūsų pasirenka kelią pasitraukti, o ne keisti Lietuvą.

Yra ir gerų žinių. Jos tokios, kad daugiau nebegalime tikėti globalios Lietuvos vizionieriais. Dauguma dabartinių politikų nebepajėgūs išsaugoti mūsų valstybės. Beveik visose mūsų gyvenimo srityse kyšo egoistiniai interesai. Daug metų manėme, kad Lietuva - patikimose politikų rankose, bet klydome. Privalome telktis, atidėję savo tiesioginius darbus, kad apgintume pirmiausia dvasinę Lietuvą: jos tapatybę, kalbą, simbolius, tautiškumą ir piliečių orumą.

Nėra daugiau pasaulyje šalių, kurios pačios bandytų naikinti savo kalbą, taip nemėgtų kiekvienam brangių istorinių simbolių, siektų nutautinti savo gyventojus ar nemylėtų sunkiai gyvenančių

► Išrinktąjį Lietuvos prezidentą įsivaizduoju sakantį: „Privalome dėti visas pastangas, kad išsaugotume Lietuvos tapatybę“

Redakcijos archyvo nuotr.

žmonių. Visą likusį gyvenimą būčiau kūręs meną ir muziejus, restauravęs kultūros paveldą, po kruopelę rinkęs istoriją ir taip prisidėjęs prie Lietuvos kūrimo. Tačiau, kaip daugelis Jūsų, nebėgaliu būti laukiančiu prasmingos krypties. Dauguma mūsų politikų atitolo nuo savo šalies žmonių, ir tebedeklaruojamas rūpestis Lietuva liko tik beverčiu ir neįpareigojančiu rinkiminiu lozungu. Apgailestina. Padėtis rimtesnė, nei galėtų atrodyti.

Galbūt tarpukario Lietuvos prezidentas A.Smetona nebuvo pati patraukliausia asmenybė ir darė klaidų, tačiau dėl tautinių nuostatų įskiepytas Tautos patriotizmas tapo neturintiu lygiu (nebent ukrainiečių) pokario didvyriško pasipriešinimo okupantui užtaisu, o mums - pagrindu vėl kurti savo valstybę. Nors kai valstybė nebeegzistavo, ji glūdėjo žmonių širdyse. O dabar, greičiausiai dėl neįvykusios desovietizacijos, paremtos asmeniniu autoritetu noru visuomenės akyse būti geresniems slepiant praeities dėmes, Lietuvos politika yra tapusi neadekvati tautai, vyrąja ne nuo širdus noras, o tęsiama apsimestinio rūpesčio dėl Lietuvos formavimo tradicija. Deja, šios politikos padarinius matome dabar, tačiau daugeliui jie, tikėtina, nėra aki-

vaizdūs, nes visuomenei pateikiama bealternatyvė Lietuvos vizija, kuri galėtų būti neįvykusios desovietizacijos metafora. Neįvykęs atvirumo ir atgailos prieš Tautą procesas. Gal tai yra atsakymas, kodėl didelė dalis žmonių yra netekę prasmės čia gyventi, t.y. Lietuva jiems neteko prasmės. Valstybė kasdien tolsta nuo savo tikslo būti Tauta. Vyraujanti nemažos politinio elito dalies veidmainystė ir nenuoširdumas atstumia ir jie jaučiami kiekvieno širdimi.

Išrinktąjį Lietuvos prezidentą įsivaizduoju sakantį: „Pasiekėme daug integruodamiesi į Europą, tačiau mūsų pasiekimai tapo iššūkiu pačiai Lietuvos valstybei, todėl nuo šiandien privalome dėti visas pastangas, kad išsaugotume Lietuvos tapatybę. Pamėgę perdėtą atvirumą, neįvirtindami savo kultūros ir šalies interesų svertur, mes tapome bestubure bendruomene, prarandančia valstybingumą. Iškelę laisvę, bet neapibrėžę jos ribų ir nepaaiškinę atsakomybės valstybei, mes patys sukėlėme pavojų. Nuo šiandien paverdame Vyriausybei visas pastangas dėti pirmiausia įvedant švietimo sistemoje nuo priešmokyklinių grupių iki universitetinio išsilavinimo privalomą Tautos patriotizmo kursą. Lietuvių kalbos dėstymas nėra diskusijų objektas,

tai valstybės pamatas, ir per kelis artimiausius metus visi dalykai valstybinėse mokyklose privalės būti dėstomi lietuviškai, o norintieji galės pasirinkti kitų kalbų, taip pat - savitos tuteišių šnektos užklasinius būrelius. Geras valstybinės kalbos mokėjimas mus jungia, padeda gerai jaustis ir užtikrina kiekvienam sėkmingesnės karjeros galimybę. Valstybės saugumo departamentui paverdame ypač aktyviai dirbti su nacionalinio saugumo grėsmėmis, ne vien galimos brutalaus jėgos, identifikuojant ir užkardant prisidengines, simuliuojamas asmens laisves, realiai tarnaujant kitų valstybių ar darinių naudai. Tokie žmonės neturėtų dirbti valstybės tarnybose, dėstyti valstybinėse mokyklose. Mano misija - užtikrinti nepriklausomą ir demokratišką Lietuvą, kurioje būtų Tautos viršenybė. Kurioje modernią ir pagarba darbui paremtą ekonomiką, tačiau ne šalies tapatumo, kuris yra didžiausias mūsų kapitalas, naikinimo sąskaita. Nors Lietuva šiuo metu yra Europos Sąjungos nare, Vyriausybė per šią mano kadenciją privalės pasiruošti gyventi ir klestėti nebūnat Europos Sąjungos nare, t.y. iš jos išstojus ar jai iširus.“

Mes, tikintys savo Tauta, turime telktis ir rūpintis, kad mūsų valstybė išliktų. Būtume vėl nuvilti, jei prie valstybės vairo stotų pilki eurobiurokratai, stambaus kapitalo, bankų atstovai, prieš rinkimus tapę jautriais vargingiausiųjų gynėjais, buvę komunistai ar komunistinio jaunimo sąjungos aktyvistai ar neatsparūs kitų šalių interesams mūsų šalyje asmenys.

Artėjant prezidento rinkimams 2019 m. privalome surasti laiko Lietuvai, ji juk visad glūdi širdies gelmėje. Telkimės naujam Sąjūdžiui. Tai būtina ir prasminga. Pilietiška. Niekas kitas už mus nepasirūpins, tai mūsų, sąmoningų piliečių, pareiga ir atsakomybė. Mes turime išmokti atskirti grūdus nuo pelų, tikrąją esmę nuo besaikių noro mus valdyti, nepriimanant atsakomybės už valstybę. Žiūrėkime kritiškai į populiariosios žiniasklaidos turinį, kuris, deja, dažnai skirtas ne Tautos, ne mūsų, o save vadinančio elito interesų įgyvendinimui. Deja, dažnai ir mūsų visų sąskaita. 2019 m. išrinkime Tautos prezidentą, kuris sustabdytų išsismarkavusį išvalstybinimo procesą ir galėtų kreipti Tautą link Savos, teisingesnės ir jautriai žmogiškos valstybės kūrimo. Tik ne tuos, kurie, klaidindami mus, atstovautų mūsų šaliai nepalankiems eurobiurokratiniais, siauriems savo ar užsakovų verslo, kaimyninių šalių interesams. Tikiu, kad susitelkę būsime išmintingi ir įžvalgūs. Prasminga gyventi Lietuvai, skirti jai savo gyvenimo darbus, juk ją vieną teturime. Kartu susitelkę privalome suteikti prasmę Lietuvai, kuri būtų mūsų gyvenimo prasmės pagrindu. Turime galimybę dalyvauti kuriant tikrai Savą Lietuvą.